

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 2. Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Lärosäte: Stiftelsen Högskolan i Jönköping (HJ)

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete gymnasieskolan i undervisningsämnet **samhällskunskap**.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

I den senaste antagningen ht 18 antogs till programmet i samhällskunskap 14 studenter (5 inriktning 7-9, 9 inriktning mot gymnasiet). Inriktningen 7-9 har varit vilande sedan 2012 och kull 2018 är den andra i inriktningen och dessa studenter påbörjar sina ämnesstudier vårterminen 2019. Studieuppehåll, avbrott och byte av inriktning är under innevarande år marginella, även sett till tidigare kohorter.

Sammansättningen av lärargrupperna bedöms som väl avvägd beträffande vetenskaplig, pedagogisk och professionsrelaterad kompetens. De lärare som undervisar i ämneskurserna i samhällskunskap utgör drygt en heltidsekvivalent. Totalt var under den aktuella tiden tio lärare engagerade i samhällskunskapsämnet varav sex är disputerade. Dessutom är sex av lärarna lärarutbildade och har varit yrkesverksamma som ämneslärare. Det finns för närvarande en manlig snedfördelning av aktiva lärare i samhällskunskap och vid kommande rekryteringar kommer särskilda satsningar för att stimulera kvinnliga sökande att göras.

Ämneskompetensen säkras genom att de ämnesanknutna delkurserna bemannas med ämneskompetenta lärare. De flesta av våra lärare har i allmänhet lång erfarenhet av deltagande i ämneslärarutbildningar och har dessutom innehaft uppdrag inriktat på utveckling och kvalitetssäkring av lärarutbildningar vid Högskolan i Jönköping (HJ) samt andra lärosäten. Som framgår av redovisningen ovan är lärarkadern i hög grad utbildade lärare och har mer eller mindre lång erfarenhet av undervisning på årskurs 7- 9 och/eller på gymnasieskolan.

Vid nyrekrytering finns sedan 2018 en reviderad anställningsordning som formulerar krav som ställs på respektive lärarkategori, arbetsuppgifter samt hur rekryteringsprocessen ska vara utformad.

Rekryteringsprocessen initieras genom att behov identifieras vid den årliga genomgången av den strategiska kompetensförsörjningsplanen och resulterar i att en rekryteringsgrupp bildas. Vid rekrytering av lärare läggs vid kravprofilen vikt såväl vid forskning som vid yrkeserfarenhet och dennes potential att bidra till de forskningsmiljöer som har anknytning till programmet. Vid HJ erbjuds samtliga nyanställda en formaliserad introduktionsprocess som involverar HR-avdelningen och rekryterande chefer. Processen består av ett antal steg som sträcker sig från en individuell vägledning av närmaste chef om den nyanställdes arbetsplats och de detaljregleringar som styr dennes arbetsuppgifter, via en fackhögskoleintern utbildning där den nyanställda får träffa representanter för fackhögskolans ledningsgrupp, till två högskoleövergripande utbildningar anordnade och arrangerade av HR-avdelningen. I allmänhet sker också mer informella introduktioner av nyanställda i olika kollegiala organ som ämnesgrupper och lärarlag.

För forskande personal erbjuds vid nyanställning i normalfallen intern forskningstid, ofta tidsbegränsad till två år och 20 % av heltid, varefter prövning av prestationer görs. När en forskare är etablerad finns därefter möjlighet att ta del av den forskningstid som administreras inom forskningsmiljöerna och som fördelas dels på potentialen och kvaliteten i interna ansökningar, dels baserat på de prestationer forskaren gjort under en viss tidsperiod. För samtliga medarbetare avsätts i tjänsten en viss del kompetensutvecklingstid baserad på anställningens omfattning och på andelen undervisning i anställningen; maximalt kan dessa så kallade baskompetensmedel uppgå till 10 % av heltid. Vid särskilda strategiska satsningar t. ex. för att höja en anställds formella kompetens kan strategiska kompetensutvecklingsmedel utgå. Baskompetensen och den strategiska kompetensutvecklingen planeras och följs upp av närmaste chef i samband med medarbetarsamtal och vid årsavstämning av genomförda arbetsuppgifter. Verksamhetens behov styr kompetensutvecklingen och den kan bland annat innebära kompletterande ämneskunskaper, ämnesdidaktik, didaktik och andra utbildningsvetenskapliga fält med direkt bäring på lärarens samtida och framtida undervisningsuppdrag. Den kan också innebära att medarbetaren ges möjlighet att delta i konferenser, nätverksträffar, symposier och samverkanstillfällen.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan

Då stora delar av samhällskunskapskurserna bemannas av samma personal råder här ingen specifik skillnad avseende respektive inriktning. Dock tas vid bemanning av de ämnesdidaktiska inslagen om möjligt särskild hänsyn till relevant yrkeserfarenhet.

Utvecklingsområden

Vid lärosätet finns stora utmaningar med att rekrytera och behålla lärare och forskare, särskilt inom områden med få forskarutbildade. Detta innebär att vi inom dessa fält måste konkurrera med större lärosäten som ibland kan erbjuda attraktivare arbetsförhållanden exempelvis inom egen forskning. För att öka vår attraktivitet kommer vi att under nästa år utveckla kompletta akademiska miljöer, där forskning, utbildning och samverkan samordnas i högre utsträckning än idag och där delaktigheten för den enskilde läraren successivt kommer att öka inom samtliga våra uppdragsområden genom att de tre verksamhetsgrenarna synliggörs i allt operativt och strategiskt arbete vid HLK.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Läraryrket vid Stiftelsen Högskolan i Jönköping (HJ) bedrivs sammanhållet vid Högskolan för lärande och kommunikation (HLK). Vi bedömer att denna organisatoriska enhet medför goda förutsättningar för att ge studenterna en väl sammanflätad utbildning i en vetenskaplig såväl som professionsinriktad miljö. HLK:s organisering av ämnesläraryrket innebär att studenten får möta ett antal lärare i flera olika sammanhang på både grundläggande och avancerad nivå och inom de olika kunskapsområdena UVK, VFU samt ämnesstudier med ämnesdidaktik. Vi bedömer att denna organisation kan motverka risken att ämnesläraryrket uppfattas som en spretig samling kurser från åtskilda kunskapsområden. Vi ser också de återkommande lärarna som en nyckel i sammanförandet av kurser till stöd för studentens kumulativa lärande. Dock bör det framhållas att ämnesläraryrket till sin natur förutsätter att studenten under sin studietid ges kännedom om olika ämnesspecifika ämnesstraditioner, vilket ger en förståelse för respektive disciplins särskilda historia och karakteristika.

Centralt vid HLK är att tillsätta kursansvariga och kurslag på ett sådant sätt att studenterna får möta en differentierad grupp lärare under sin utbildning. Under studietiden kommer studenten i kontakt med flera olika kompetenser där ämnes- och professionskunskaper tillåts samleva i och med att vi aktivt planerar in utbildningens olika moment med ett helhetsperspektiv som utgångspunkt. Flera av de undervisande lärarna bedriver forskning inom samhällskunskapens områden, samhällskunskapsdidaktik eller närliggande ämnesområden och ger ofta exempel från egen forskning i undervisningen.

Läraryrketens forskningsbaserings utgångspunkt är två av fackhögskolans forskningsmiljöer: *Praktiknära utbildningsforskning/Kunskapskulturer och undervisningspraktiker* (PUF/KKUP), där ämnesdidaktiska frågor står i fokus samt *Lärande praktiker i och utanför skolan* (LPS). PUF/KKUP och LPS bedriver främst forskning inom det allmänpedagogiska fältet, där samhällskunskapsämnet kan utgöra exempel inom dessa forskningsområden. *Plats, identitet och lärande* (PIL) är undergrupp till LPS och forskning bedrivs specifikt inom de samhällsorienterade ämnena.

PUF/KKUP har som övergripande inriktning att bedriva forskning med tydlig relevans för läraryrketens utbildningsvetenskapliga kärna och läraryrketens kärnfrågor: kunskap, lärande, undervisning och bedömning i olika institutionella sammanhang. Pågående forskning bedrivs inom läroplansteori, pedagogisk bedömning, bildningsfrågor och estetiska kunskapspraktiker på olika nivåer i skolsystemet. I forskningsmiljöns verksamhet ingår forskning om och med lärare i relation till olika aspekter av lärares arbete och professionaliseringen av läraryrket. Vidare har PUF/KKUP ett forskningsintresse för didaktisk skolutveckling där samverkan mellan forskare och lärare driver praktikutvecklande forskningsprojekt utifrån olika kollaborativa modeller, projekt vars resultat kan integreras i läraryrketens på ett naturligt sätt.

Forskningsmiljön LPS syftar till att skapa en övergripande mötesplats där samhället, läraryrket och forskare gemensamt kan bidra till att förbättra livsmöjligheter, elevers och lärares lärande i utbildning samt ökad delaktighet för alla i samhället. Forskningsmiljöns mål är att genom studier och beprövad erfarenhet bidra med nya aspekter samt öppna upp till innovativa mötesplatser för kunskap, interaktion

och kommunikation. Det är en tvärvetenskaplig miljö som undersöker mångfald, hållbar utveckling samt kommunikation och språk, men också ämnesdidaktik. Forskningen hämtar i huvudsak data från lärandepraktiker men även inom samhället i övrigt. LPS forskningsmiljö bedriver grund, tillämpad och utbildningsvetenskaplig forskning och är indelad i tre forskargrupper: *Communication, Culture, Diversity* (CCD@JU); *Plats, Identitet och Lärande* (PIL); *Sustainability Education Research* (SER) varav de två senare presenteras mer ingående i *Självvärderingens del 1*. För ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna i samhällskunskap är PIL den mest betydelsefulla forskningsmiljön.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Vår ambition är att de blivande lärarkategorierna 7-9 och gymnasieskolan ska samläsa så mycket som möjligt då de studenter som valt inriktning gymnasieskolan även blir behöriga för 7-9. Studenterna följer samma studieplan under de första 60 hp ämnesstudier i samhällskunskap där innehåll och exempel är relevant för båda lärarkategorierna. Dock läggs särskild fokus i didaktikuppgifterna vid den yrkesspecifika elevgruppen.

Specifikt för gymnasieskolan

I *Samhällskunskap för ämneslärare* 61–90 hp, samläses 15 hp och särskild fokus läggs på relevant målgrupp i de didaktikuppgifter som genomförs. De senare 15 hp är specifika ämnesteoritiska och -didaktiska kurser riktade mot gymnasielärarstudenten genom delkurserna *Samhällskunskap i teori och praktik* (5 hp) samt två fördjupningskurser med valbara teman om vardera 5 hp. De valbara delkurserna ges inom vissa fokusområden sprungna ur lärarnas specifika forskningsinriktningar. Valbara delkurser vårterminen 2018 var *Ungdomskultur – socialisation, social reproduktion och motstånd*; *Music, Identity and Politics – Sociological Perspectives*; *A New American Dilemma? Theories on Late Modernity – Living in Times of Risk, Reflexivity and Liquid Lifestyles*; *Peace and Conflict Studies*; *Plats, identitet, lärande* (PIL); *Populärkultur som samhällspegel*; *Discourses in Practice and Theory*; samt *International Relations*.

Utvecklingsområden

I syfte att förstärka kontakten mellan studenternas examensarbete och vår vetenskapliga forskningsmiljö har initiativ tagits för ett utvecklingsarbete där studenter som framgent skriver sitt andra självständiga arbete (examensarbete) kommer att erbjudas möjligheter till samverkan med befintliga forskningsprojekt vid högskolan. Forskarna som arbetar inom projekten kommer att handleda respektive examinera studenter. Tanken är att studenten inom ramen för forskningstemat under samhällsvetenskapskursen på 91-120 hp självständigt tillåts identifiera ett forskningsproblem, formulera syfte och frågeställningar samt välja adekvata insamlings- och analysmetoder.

Utöver utvecklingsarbete för ökad samverkan mellan forskning och utbildning bedrivs även arbete för förstärkt samverkan mellan högskoleförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. I en pågående försöksverksamhet med övningskolor har VFU-organisationen arbetat för att genomföra professionsutvecklingen och kvalitetsutvecklande åtgärder. Inför vt 19 justeras VFU-organisationen och en särskild ansvarig för ämneslärarstudenternas VFU kommer att tillsättas.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i årskurs 7–9** ska studenten
 - visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen med **inriktning mot arbete i gymnasieskolan** ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Ämnet samhällskunskap består vid HLK av en kombination av de fält som traditionellt förknippas med den undervisnings- och forskningspraktik som förbinds med ämnesområdena sociologi, statsvetenskap, kulturgeografi och nationalekonomi, liksom de mer övergripande områdena lag och rätt samt mediekunskap. I samtliga delkurser sker en integration med samhällskunskapens ämnesdidaktik, så att studenten efter genomgången utbildning ges de nödvändiga förutsättningarna för en kommande yrkesutövning och en välgrundad professionsmedvetenhet. För en översikt över ämnesstudiernas placering i programutbildningen se tabell 1.

Den inledande ämneskursen innefattar 30 hp och omfattar fem delkurser: *Samhällskunskap i teori och praktik I* 7,5 hp; *Svensk politik och förvaltning* 7,5 hp; *Sociologisk översikt* 4,5hp; *Kulturgeografisk översikt* 4,5 hp; *Jämförande politik* 6 hp. Under kursens gång grundläggs studentens kunskaper om och förståelse för ämnesdidaktiska frågor förknippade med samhällskunskapsämnet, såsom styrdokument i undervisningen, planeringsstrategier, stoffurval, arbetsätt, redovisningsformer och bedömning samt färdighetsträning i demokratiskt förhållningssätt. Studenten får också kunskaper i media och informationskunnighet (MIK) och språkbaserat lärande, vilka appliceras under hela studentens utbildning. Kursen ger vidare studenten de grundläggande kunskaper som behövs för att förstå och hantera frågor som rör svensk politik och redogöra för det svenska rättssystemet och dess utformning, förvaltning, sociala strukturer och levnadsvillkor – nationellt och internationellt – kulturgeografiska förhållanden och jämförande politik. Studierna omfattar bland annat frågor om "mångkultur, minoritetsfrågor och utanförskap, som betraktas utifrån ett sociologiskt perspektiv, vilket kopplar till befolkningens egenskaper och kompetenser inklusive frågor om hälsa och utbildning, klass, genus, etnicitet, barn–ungdomar–vuxna, segregation och migration". Dessa ämnesstudier är förutom att vara anpassade till det framtida yrket genom särskilda undervisnings- och examinationsformer också de första inblickande i de i samhällskunskap inkluderade disciplinerna. I normalfallet kombineras vid examinationerna individuella skriftliga inlämningsuppgifter ("hemtenta") som behandlas i seminarium med gruppuppgifter som redovisas i grupp. Inlämningsuppgifterna författas enskilt och studenten lär sig förhålla sig kritiskt reflekterande till de samhällsvetenskapliga frågorna som där ställs. I de muntliga

seminarierna ska studenten analytiskt och kritiskt redogöra för och försvara sina tillvägagångssätt samtidigt som hela studentgruppen kan bidra med tillägg, inlägg, synpunkter och reflektioner – till gagn för professionsutvecklingen. Undervisningen läggs i regel upp så att dessa aspekter tränas under överinseende av kursledaren.

Tabell 1. Ämneslärarutbildningens struktur vid Högskolan i Jönköping 2018. Samläsning sker mellan 7-9 och gymnasiestudenter termin 1-7. Termin 8 läser 7-9 huvudämnet i enskild grupp.

Ämneslärarprogrammet - inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 (240 hp)		Ämneslärarprogrammet - inriktning mot arbete i gymnasieskolan (300 hp/330 hp)			
År 1	HT18	Förskola, skola och läraryrke på vetenskaplig grund och verksamhetsförlagd utbildning I (UVK) 15 hp			
	VT18	Lärande och utveckling för ämneslärare (UVK) 7,5 hp			
	HT19	Vetenskapliga perspektiv och metoder för ämneslärare (UVK) 7,5 hp			
År 2	VT19	Ämne 1 för ämneslärare 1-30 hp Samhällskunskap			
	HT19	Ämne 1 för ämneslärare 31-60 hp Samhällskunskap			
	VT20	Engelska	Geografi	Historia	Religionsvetenskap
År 3	HT20	Ämne 2 för ämneslärare 1-30 hp Engelska Geografi Historia Religionsvetenskap			
	VT20	Ämne 2 för ämneslärare 31-60 hp Engelska Historia Religionsvetenskap			
	HT21	Ämne 2 för ämneslärare 31-60 hp Engelska Historia Religionsvetenskap			
År 4	VT21	Verksamhetsförlagd utbildning II för ämneslärare 7,5 hp			
	HT21	Specialpedagogik för ämneslärare (UVK) 7,5 hp			
	VT22	Verksamhetsförlagd utbildning III för ämneslärare 7,5 hp			
År 5	HT22	Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap för ämneslärare (UVK) 7,5 hp			
	VT22	Bedömning och betygsättning för ämneslärare (UVK) 7,5 hp A			
	HT23	Utvärdering och utveckling och verksamhetsförlagd utbildning IV för ämneslärare (UVK) 15 hp (A)			
År 6	VT23	Skolans uppdrag och lärarens profession i ett föränderligt samhälle för ämneslärare (UVK) 7,5 hp (A)			
	HT23	Ämne 1 för ämneslärare 61-90 hp (A) Engelska Historia Religionsvetenskap Samhällskunskap Svenska			
	VT24	Ämne 2 för ämneslärare 61-90 hp (A) Engelska Historia Religionsvetenskap			
År 7	HT24	Bedömning och betygsättning för ämneslärare (UVK) 7,5 hp (A)			
	VT24	Utvärdering och utveckling och verksamhetsförlagd utbildning V för ämneslärare (UVK) 15 hp (A)			
	HT25	Skolans uppdrag och lärarens profession i ett föränderligt samhälle för ämneslärare (UVK) 7,5 hp (A)			
År 8	VT25	Ämne 1 för ämneslärare 91-120 hp (A) Engelska Historia Religionsvetenskap Samhällskunskap Svenska			
	HT25				
	VT26				

Färgmarkör

	Samläsning
	UVK
	VFU
	UVK och VFU

(A) Avancerad nivå

I Samhällskunskap för ämneslärare 31-60 hp ingår delkurserna: Samhällskunskap i teori och praktik II 5 hp; Lag och rätt 5 hp; Samhällsekonomi 7,5 hp; Medier och demokrati 5 hp; Uppsats 7,5 hp. Studenten ska kunna redogöra för ämnesdidaktiska kunskaper inom samhällskunskapsämnet, såsom betyg och bedömning, inbegripande progression från föregående didaktiska delkurs, kriminologi, insikter i samhälls- och privatekonomins problem och begrepp samt redogöra för EU, svensk ekonomisk historia och svensk offentlighetsprincip. Särskild hänsyn tas till medias utveckling och betydelse för det moderna samhället, dess politiska liv och sociala utveckling.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Vår ambition är att de blivande lärarkategorierna 7-9 och gymnasieskolan ska samläsa så mycket som möjligt med övriga programstudenter då de studenter som valt inriktning gymnasieskolan även blir

behöriga för 7-9. Samma kursplaner följs under de första 60 hp ämnesstudier i samhällskunskap där innehåll och exempel är relevant för båda lärarkategorierna. Dock läggs särskild fokus i didaktikuppgifterna vid den yrkesspecifika elevgruppen. I *Samhällskunskap för ämneslärare* 61-90 hp kommer student 7-9 att följa en annan kursplan då två självständiga, ämnesdidaktiska arbeten om vardera 15hp kommer att skrivas. Det bör i sammanhanget understrykas att 7-9 varit vilande sedan 2012 och ny antagning påbörjades till höstterminen 2018 och student 7-9 påbörjar sina ämnesstudier vårterminen 2019.

Specifikt för gymnasieskolan

Särskild fokus läggs på relevant målgrupp i de didaktikuppgifter som genomförs i kursblocket 1-60 hp. I *Samhällskunskap för ämneslärare* 61–90 hp, går för den blivande gymnasieläraren som en strimma delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik III* (7,5 hp) som avser i progression länka samman övriga delkurser genom att till var och en av dem knyta ett tydligt yrkesperspektiv. Examination sker genom tre seminarier med skiftande innehållsligt fokus, exempelvis ställs fokus på sociala medier och kontroversiella samtal, samhällskunskap och den kulturella mångfalden, rasism och antirasism samt teori och praktik i samhällsundervisningen om kontroversiella frågor. Inför varje seminarium lämnar studenten in en individuell reflektionstext. Nästa examinationsmoment sker genom en undervisningsövning där studenten får omsätta de teoretiska kunskaperna kring kontroversiella ämnen i handling. Studiekamraterna intar rollen som "critical friends" och ger feedback till varandra. Det avslutande examinationsmomentet utgörs av en individuell lektionsplanering, och en individuell reflektionstext efter genomfört moment när studenten har tagit del av studiekamraters och lärares feedback.

I de tre övriga delkurserna om vardera 7,5 hp: *Statsvetenskap: politisk teori*, *Utvecklingsstudier: globala perspektiv och lokal försörjning* och *Internationella relationer* fördjupas studentens kunskaper i politisk teori, global utveckling och i internationella relationer. I delkurserna tydliggörs en progression från de tidigare delkursernas ämnesrelaterade studier i och med att mer komplexa spörsmål kring politiska idéer samspekar med samhällsutvecklingen. Studenten medvetandegörs om hur politiska ståndpunkter kan anknytas till ideologisk kännedom och förståelse. I denna del av utbildningen får studenten stifta bekantskap med kanoniska originaltexter där centrala begrepp som exempelvis jämlikhet, rättvisa, makt, demokrati och frihet diskuteras såväl som utvecklingsteorier, hållbar utveckling, globalisering, genus, samt centrala utvecklingsproblem liksom internationella relationer. Genom att lärandemålen examineras både genom seminarier, individuella inlämningsuppgifter och salsskrivningar garanteras inte bara att studentens förmåga att uppvisa sina nyvunna kunskaper kan bedömas, utan denne får också visa att hen kan argumentera för skilda ståndpunkter samt kritiskt reflektera över och analysera de argument som anses stöda en särskild ideologisk hållning och identifiera globala geografiska, sociala och politiska drivkrafter.

I den avslutande delkursen på 91-120 hp förväntas studenten behärska ämnesområden på djupet och bredden och därmed besitta de kunskaper och förmågor som krävs för att självständigt tolka och förstå det ämnesteoretiska innehållet och enligt lärandemålen "transformera det till reell samhällskunskapsundervisning". Studenten förutsätts kunna tolka avancerade teorier och värdera dem samt tillämpa dem på aktuella och historiska problemställningar och "tolka teorier, frågeställningar samt metoder som tillämpas inom det samhällsvetenskapliga forskningsfältet". Studenten har möjlighet att välja två valbara delkurser à 5 hp. Exempel på delkurser som gavs under vårterminen 2018 var *Ungdomskultur – socialisation, social reproduktion och motstånd*, *Peace and Conflict Studies* och *International relations*.

Den ämnesdidaktiska inriktningen som studenten möter i 61-90 hp fördjupas under 91-120 hp. Här fördjupas samhällskunskapsstudierna kring hur lärare kan undervisa om kontroversiella ämnen i samhällskunskapsundervisningen. De frågor som berörs handlar om både kön, klass, ideologi, främlingsfientlighet samt sociala mediars påverkan på människors rätt att uttrycka sig i ett demokratiskt samhälle. Studenten examineras genom individuella, didaktiska, teoretiska fördjupningsuppgifter som behandlas vid seminarier vilket möjliggör förståelse för hur lärare kan tänkas bemöta och undervisa om

ämnena. I kurserna 61-90 hp och 91-120 hp får studenten även här undervisa i studentgruppen för att därmed ges möjlighet att öva på praktiska undervisningsmoment.

Utvecklingsområden

De utvecklingsområden som främst identifierats är arbetet med att integrera de olika ingående momenten till en helhet. Eftersom ämnet samhällskunskap inte tydligt låter sig sammanfattas i väl avgränsade ämnesdiscipliner förutsätter det att involverade lärare som representerar de olika ämnesdisciplinerna utvecklar gemensamma mål för utbildningen. I syfte att stimulera denna utveckling har programansvariga regelbundna programkonferenser med de inblandade lärarna, konferenser som framgent kan utvecklas till att bli ännu mer operativt värdefulla.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Efter genomgången *Samhällskunskap för ämneslärare II*, 31-60 hp, förutsätts studenten kunna redogöra för kvalitativa och kvantitativa metoder och hur de appliceras på samhällsvetenskaplig forskning. Studenten ska vidare kunna tillämpa vetenskapliga metoder på en grundläggande nivå samt ha tillräckliga kunskaper och tillräcklig förståelse för att kunna reflektera över hur vetenskapliga traditioner påverkar forskning. I kursen bedrivs undervisning i samhällsvetenskaplig metod samt uppsatsskrivandets struktur och formalia. Dessa kunskaper och förmågor provas genom att studenten författar en uppsats på 7,5 hp utformad i enlighet med samhällsvetenskapliga principer samt genomför en opposition och ett försvar av sin uppsats.

Under sina fortsatta studier förväntas studenten allt mer kunna redogöra för – och genom olika metodologiska tillämpningar – använda sig av vetenskapsteoretiska och kunskapsteoretiska ansatser. Denna förståelse för vetenskapliga principer provas genom att studenten gör forskningsöversikter och formulerar vetenskapliga frågeställningar samt resonerar kring forskningsstrategier och -designer för hur vetenskapliga undersökningar genomförs. Här ingår också inslag som tränar studentens förmåga att problematisera utformningen av vetenskapliga arbeten och hur vetenskapliga frågor formuleras; särskild vikt läggs härvid vid de ämnesdidaktiska forskningsfrågor som kommer att få en direkt bäring på den framtida ämneslärarprofessionen.

I det självständiga arbetet om 15 hp som avslutar den sista kursen i samhällskunskap för respektive inriktning förutsätts studenten kunna visa kunskaper i att kritiskt värdera samhällsvetenskapliga, metodiska och teoretiska utgångspunkter. Dessutom ska studenten kunna motivera gjorda val i det egna självständiga arbetet och kritiskt granska de val som gjorts i det arbete studenten opponerar på vid ett seminarium. Vid HLK arbetar vi generellt med handledningsgrupper för att på så sätt effektivisera resurshanteringen och samordna handledningsinsatserna.

Inom ämneslärarprogrammet har vi genomfört en översyn av hur vetenskaplig metod och teorier kommer till uttryck och används inom de olika ämnena däribland samhällskunskap. Granskningen gav ämnesgruppen möjlighet att diskutera kring vilka metoder som studenten de facto möter och hur progressionen ser ut. En slutsats som ämnesgruppen drog var att vissa begrepp, såsom kvalitativ och kvantitativ metod återkommer både i UVK- samt ämneskurser. De olika ämnesdisciplinerna i samhällskunskap erbjuder studenten ämnesspecifika begrepp såsom, empirisk statsvetenskap, normativ statsvetenskap, konstruktiv statsvetenskap, sociologi och samhällskunskapens didaktik i relation till kvalitativ metod och kvantitativ metod.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

I *Samhällskunskap för ämneslärare i grundskolans årskurs 7-9* 61–90 hp kommer det att ingå två självständiga arbeten omfattande 15 hp vardera. Progressionen i uppsatsarbetena under utbildningen handlar främst om kvaliteten på texten dvs hur studenten behandlar allt från forskningsfrågans utformning till metodens tillämpning och förmågan att applicera samhällsvetenskapliga teorier och analyser på det valda temat för arbetet. I det första arbetet genomför studenten en litteraturstudie över ett ämnesdidaktiskt problemområde med bas i samhällskunskap. Det avslutande arbetet kan bygga på litteraturöversikten men det ska vara en vetenskapligt genomförd studie. De kunskaper som studenten har tillägnat sig inom ramen för VFU och UVK ska också bilda grund för arbetets utformning. I arbetena är det viktigt att studenten ges god handledning av forskarutbildad personal, ofta organiserad i form av grupphandledning men med möjlighet till individuellt stöd, oavsett inriktning.

Specifikt för gymnasieskolan

I *Samhällskunskap för ämneslärare i gymnasieskolan* 61-90 hp ingår inget självständigt arbete då det första arbetet skrivs i andra ämnets kurs 61-90 hp. I delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik III* skrivs emellertid en forskningsöversikt med inriktning mot undervisningsämnet där studenten formulerar vetenskapliga frågeställningar samt problematiserar hur ett vetenskapligt arbete är utformat. Genom att understryka vikten av att börja reflektera över det kommande uppsatsämnet i 91-120 hp-kursen förbereds studenten inför examensarbetet på avancerad nivå. Studenten behöver sätta sig in i de forskningsstudier som ska inkluderas i forskningsöversikten vilket innebär att både kvalitativa och kvantitativa metoder måste förstås, liksom olika publikationstyper.

Utvecklingsområden

De självständiga arbetena i ämneslärarutbildningen innebär en utmaning för lärosätet i och med att de förutsätter en kombination av professionsperspektiv med en förmåga att hantera etablerad vetenskaplig teori och metod. Vid HLK sker successiva introduktioner till samhällsvetenskaplig teori och metod i särskilda delkurser samt i moment integrerade i ämnes- och ämnesdidaktiska delkurser. Vi ser en tidigare och mer grundlig träning av studentens förmåga att självständigt hantera vetenskapliga frågeställningar som en utmaning. Vi kommer att hantera denna genom att se över strukturen i framför allt uppsatsdelkurserna; att arbeta vidare med bedömningsdokument och att erbjuda studenterna fler metodlektioner samt öka kopplingen av de självständiga arbetena till relevanta forskningsmiljöer.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

För att stärka sambandet mellan de olika delarna i ämneslärarutbildningen pågår ett utvecklingsarbete i syfte att säkra progressionen inom några grundläggande områden. Ett sådant område är bedömning, där kunskaper på grundläggande nivå ligger inom ramen för ämnesdidaktiken och finns som mål i *Samhällskunskap för ämneslärare I*, 1-30 hp (termin 2) och *Samhällskunskap för ämneslärare II*, 31-60hp (termin 3). Kunskaperna utvecklas under den andra och tredje VFU-perioden (termin 6) för att sedan behandlas på avancerad nivå i delkursen *Bedömning och betygsättning* och *VFU 4* (termin 7 (7-9); termin 9 (gy)). Utvecklingsarbetet är utfört för alla ämnen i ämneslärarutbildningen för att säkerställa likvärdighet mellan dessa delar av ämnesstudierna. Ett liknande arbete är också gjort för området *Vetenskapliga perspektiv och metoder* där progressionen under hela utbildningen kartlagts. Fler områden behöver dock definieras och kartläggas i det fortsatta utvecklingsarbetet. Progressionen inom samhällskunskapsämnet är problematisk då ämnet är en sammanslagning av flera akademiska discipliner. HLK: s lösning för att säkerställa progression mellan kurser där innehållet ligger på grundnivå inom respektive disciplin är delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik I-IV* som ligger som ett spår parallellt med övriga delkurser inom ämnet samhällskunskap. Innehållet i den ämnesteorietiska delkursen knyts då till ämnesdidaktiken genom uppgifter och examinationer i progression. Då flera av lärarna är aktiva forskare inom samhällskunskapsdidaktik finns här också möjligheter att skapa en anknytning till deras aktuella forskningsprojekt.

För att säkra den didaktiska progressionen gör studenten fältstudieuppgifter i syfte att systematiskt undersöka verksamheten på skolorna. I kursen 1-30 intervjuar studenten lärare på gymnasieskolor om hur lärare arbetar med elevernas identitetsutveckling i undervisningen. Motsvarande uppgift i 31-60 handlar om att genom observation med uppföljande intervju av elever utforska hur dessa arbetar med att transformera information till kunskap. Båda uppgifterna examineras genom muntligt seminarium med tillhörande skriftlig reflektion.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Fältstudieuppgifterna som genomförs knyts i högre utsträckning till grundskolans verksamhet. De två självständiga arbetena om vardera 15 hp som skrivs i *Samhällskunskap för grundlärare 7-9* 61-90 hp ger studenten verktyg att fördjupa tankar kring vetenskapsteori och hur kunskap kan genereras ur en forskningsprocess. Dessutom förbereds studenten för att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrket och inom skolämnet.

Specifikt för gymnasieskolan

Fältstudieuppgifterna som genomförs knyts i högre utsträckning till gymnasieskolans verksamhet.

I delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik III* (61-90hp) ingår två moment i syfte att fördjupa studentens tänkande kring vetenskapsteori och hur kunskap kan genereras ur en forskningsprocess. I ett moment ingår att studenten läser *Varför vetenskap, om vikten av problem och teori i forskningsprocessen* vilket examineras i ett muntligt seminarium. Momentet är uppskattat av studenterna. I kursens andra del skriver studenten en forskningsöversikt. Tidigare var uppgiften öppet formulerad inom samhällskunskap men efter kursutveckling beslöts att uppgiften ska rikta in sig mot forskning som berör skolämnet samhällskunskap. Genom denna precisering ges studenten bättre förutsättning att upptäcka samtida forskning inom det samhällskunskapsdidaktiska området. Uppgiften har utvecklats som ett led i vårt systematiska kvalitetsarbete och det är för tidigt att dra några slutsatser om effekten av uppgiftens förändring. Syftet är att stärka studentens förmåga att kritiskt och självständigt reflektera över forskningsresultat med bäring på det kommande yrket. Då undervisande lärare forskar i ämnesområdet didaktik med inriktning mot samhällskunskapsämnet sker en strävan efter att lyfta in egna aktuella forskningsresultat för att forskningsbasera utbildningen i så hög grad som möjligt. Här pågår ett kontinuerligt kvalitetsarbete i hur undervisningen bäst kan utformas för att stödja studentens möjlighet att nå utbildningens mål.

Utvecklingsområden

Som redovisas ovan är syftet med arbetet inom det efterfrågade området att stärka studenternas förmåga att kritiskt och självständigt reflektera över forskningsresultat, vilket kräver en grundlig skolning i vetenskapligt tänkande och förutsätter att våra forskande lärare har möjlighet och förmågan att bidra med sina erfarenheter och kunskaper. Det ligger här ett ansvar på de ansvariga lärarna att på ett klart och tydligt sätt redogöra för vetenskaplig metodologi och teori och successivt uppöva studenternas förmåga att hantera forskningsfrågor och likaså att identifiera sådana frågeställningar som inte kan besvaras genom systematiska studier, utan snarare är att se som värderingsfrågor. Genom att till exempel applicera nyvunna forskningsfynd på konkreta undervisningssituationerna ges studenterna inte bara möjlighet att – om så bara översiktligt – förstå och hantera ett forskningsområdes specifika dilemma, utan också förmedla dessa till elever på ett begripligt sätt.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Studenten ska efter den första terminens ämnesstudier kunna tillämpa undervisningsmetoder för hur ett innehåll kan gestaltas samt redogöra för ämnesdidaktiska kunskaper inom samhällskunskapsämnet såsom bedömning och betyg. Studenten ska också kritiskt kunna granska och värdera olika förhållningssätt som inbegriper såväl teorier om lärande och undervisning som beprövad erfarenhet. Därutöver ska studenten kunna tillämpa MIK-verktyg inom samhällskunskapsämnet, utveckla ett källkritiskt förhållningssätt samt utföra källkritisk informationssökning.

Under de följande terminernas studier i samhällskunskap sker en successiv fördjupning av samhällskunskapsdidaktiska kunskaper vilka bland annat syftar till att studenten "utifrån praxiserfarenheter och relevanta teorier om lärande och undervisning börjar utveckla en praktisk yrketeori" som ska vara förankrad i en samhällsvetenskaplig kontext. I delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik I* utvecklas denna förmåga parallellt med övriga ämnesstudier och syftet med detta upplägg är att studenten ska ges tillfälle att i praktiska övningar och i sin VFU kunna gestalta det ämnesteoretiska innehållet i en fiktiv eller faktisk undervisningspraktik. I delkursen inriktas studierna mot styrdokumentet i allmänhet och ämnesplanen i samhällskunskap Gy 11 specifikt. Tre examinerande uppgifter knyter innehållet i ämnesdidaktiken till de ämnesteoretiska studierna. Den första är en planeringsuppgift som ansluter till det statsvetenskapliga innehållet i delkursen *Svensk politik och förvaltning*. Den andra handlar om en reflektion över hur ett specifikt sociologiskt innehåll från delkursen *Sociologisk översiktskurs* kan gestaltas i årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan. Den tredje är en metodisk uppgift där student gör ett undervisningsavsnitt med innehåll från delkursen *Komparativ politik*. En fjärde uppgift finns i form av en fältstudieuppgift som beskrivits tidigare i texten.

I *Samhällskunskap för ämneslärare II* 31-60 hp och i den däri ingående delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik II* examineras på likartat sätt didaktiska och ämnesdidaktiska dimensioner mot det ämnesteoretiska innehållet i delkurserna *Lag och rätt* och *Samhällsekonomi*. Dessutom finns en examinerande fältstudieuppgift där underlaget hämtas ute på skolor. MIK examineras i en egen uppgift inom ramen för ovanstående delkurs.

De didaktiska kursmomenten examineras genom inlämning och seminariebehandling av individuella och didaktiska teoretiska och metodologiska fördjupningsuppgifter. Under sina fortsatta studier i

samhällskunskap förväntas studenten i delkurserna *Samhällskunskap i teori och praktik II* (5 hp, nivån 31-60 hp) och *Samhällskunskap i teori och praktik III* (7,5 hp, nivån 61-90 hp) kunna redogöra för teorier om lärande som är relevanta för samhällskunskapen samt "formulera en praktisk teori om specifika undervisningsområden i relation till ämnesdidaktiska frågeställningar". Dessutom ingår att studenten genom praktiska övningar ska förstå och praktisera en källkritisk metod. Delmål för examensmålet examineras i samtliga delkurser av *Samhällskunskap i teori och praktik I-III* i progression mot VFU 4. Målet slutexamineras i den avslutande ämnesdidaktiska delkursen (se tabell 1 för respektive programs kurstillfälle och termin). För övrigt hänvisas till Självvärderingens del I för en utveckling av hur examensmålet säkras i ämneslärarutbildningen som helhet.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

I ovanstående beskrivning redovisas nuvarande utbildning. Samläsning planeras mellan 7-9- och gymnasielärarutbildning med möjlighet att utifrån innehållet i didaktik och ämnesdidaktik använda samma lärandeaktiviteter och examinationsformer men applicerad på olika verksamheter utifrån respektive styrdokument.

Specifikt för gymnasieskolan

När det gäller de senare delkurserna, *Samhällskunskap i teori och praktik III och IV*, är dessa uppbyggda för att fördjupa tidigare ämnesdidaktiska moment genom att de bygger på tidigare delkurser, men också för att mer snävt ge studenterna möjlighet att avgränsa didaktiska frågeställningar i relation till både teori och praktik. Studenten introduceras i hur variationsteori kan förstås och användas för att designa samhällskunskapsundervisning och vilka didaktiska utmaningar som finns med teorin. Den problematisering av undervisningsbegreppet som sker inom ramen för kursen berör den komplexa relationen mellan undervisning och elevers lärande. Att undervisa innebär utifrån det här teoretiska perspektivet att systematiskt ta reda på vad som görs möjligt i lära genom den undervisning som eleverna möter. Att visa förmåga att tillämpa samhällskunskapsdidaktiska kunskaper innebär att studenten fokuserar kring elevens livsvärld och deras föreställningar om samhällskunskapens begrepp.

I delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik III* är didaktikmomenten uppbyggda för att i progression bidra till att studenten utvecklar de förmågor som krävs för att kunna bedriva undervisning i samhällskunskap utifrån vetenskaplig grund och VFU erfarenhet. Studenten gör fältuppgifter, undervisar och skriver metarefleksion inom ramen för didaktikmomenten. Genom fältuppgiften ges studenten möjlighet att gå ut i klassrummet för att genomföra en prövning av ett specifikt undervisningsinnehåll/lärandeobjekt. Utifrån fältuppgiften ska studenten ur centralt innehåll och tillhörande kunskapskrav i kursplan/ämnesplan undersöka en grupp elevers förståelse kring ett visst samhällskunskapsinnehåll. Elevernas svar ska analyseras utifrån ett konstruerat förtest och visa på elevernas skilda uppfattningar. Momentet redovisas i helklass genom enskild muntlig redogörelse för vad studenten har funnit kring elevernas uppfattningar av samhällskunskapsinnehållet. Efteråt skrivs en individuell reflektionstext som bedöms utifrån särskilda kriterier som till exempel hur väl studenterna förmår formulera en praktisk teori om specifika undervisningsområden i relation till ämnesdidaktiska frågeställningar samt hur väl de kritiskt kan granska och värdera olika förhållningssätt till undervisning som inbegriper såväl teorier om lärande och undervisning som beprövad erfarenhet. Utifrån fältuppgiften ska studenten enligt nästa delmoment i *Samhällskunskap i teori och praktik III* designa ett undervisningsmoment med utgångspunkt i en variationsteoretisk referensram, varefter studenterna undervisar varandra i helgrupp, använder observationsunderlag samt får/ger konstruktiv kamratrespons. Efter genomfört moment och kamraternas feedback skriver studenten en individuell reflektionstext kring sitt undervisningsmoment. Avslutningsvis skriver studenten en metarefleksion kring samhällskunskapsundervisningens planering och genomförande utifrån de ämnesdidaktiska uppgifterna. Frågorna är då mer öppna till sin karaktär som: "Vad innebär det att undervisa någon om något? Vad innebär det att lära sig något? Hur ser du på din egen undervisande roll utifrån vad du har läst om undervisning och lärande i kurslitteraturen och de erfarenheter som du har av undervisning i nuläget? Vilken funktion kan variationsteorin ha vid planering av undervisning?"

I den avslutande kursen i samhällskunskap (91-120 hp) i delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik IV* (5 hp) ska studenten på ett fördjupat och självständigt sätt kunna redogöra för didaktiska perspektiv på lärandeteorier i relation till samhällskunskapsundervisningen samt "problematisera vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär i relation till samhällskunskapsundervisningens planerande och genomförande". Examinationen sker genom seminarier och individuella inlämningsuppgifter där förutom granskning och bedömning av inhämtade kunskaper och färdigheter också "god språkbehandling, struktur och presentationsform" bedöms av examinerande lärare.

Utvecklingsområden

De slutsatser som kan dras av detta upplägg är att det verkar gynna hög studentaktivitet och utveckla studentens kritiska reflektion kring undervisningen. I muntlig feedback från studenterna under höstterminen 2018 har de uttryckt att de tyckt att det varit intressant att undersöka elevernas förståelse på ett systematiskt sätt. Upplägget av didaktikmomenten är samtidigt under uppbyggnad vilket innebär att det fortlöpande revideras. Det är ett resurskrävande upplägg som går bra att genomföra med mindre studentgrupper. Avseende fältuppgiften är vi beroende av att lärare på fältet är villiga att låta studenten komma till klassrummet. Det har hittills inte vållat några problem men kan ändå vara en stressfaktor för studenten varför alternativa lösningar exempelvis digitala har diskuterats. Ett examinerande mål har delvis hamnat i skymundan och det berör hur MIK kan användas utifrån ett kritiskt förhållningssätt. Rent innehållsligt lyfts aspekter av detta upp då samhällskunskapsinnehållet i medier belyses och där sociala medier lyfts fram. Trots detta bör återkopplingen till delmålet bli tydligare och finnas med i kommande revideringsarbete av upplägget i programmet.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Genom VFU möjliggörs att studenten utvecklar sitt pedagogiska ledarskap. Samverkan mellan VFU och högskoleförlagd utbildning (HFU) är tydligt framskrivet i utbildningsplanen och kursplanerna. En tydlig progression av innehållet har konstruerats mellan de olika VFU perioderna där VFU I och IV är integrerade med UVK-kurser och VFU II och III är självständiga kurser. Avseende beskrivning, analys och värdering av VFU I-IV hänvisar vi till Självvärderingens del 1 under beskrivningen av examensmålets uppfyllelse.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. Enligt UKÄ:s rekommendationer beskriver lärosätet måluppfyllelsen för det utvalda examensmålet i självvärderingens del 1.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Ämneslärarutbildningen vid HLK baseras på ett inkluderande perspektiv, vilket innebär strävan efter att lärarstudenten utvecklar förmågor att anpassa verksamheten utifrån alla elevers förutsättningar, behov och olikheter. Jämställdhetsperspektivet behandlas i olika delkurser under utbildningens gång. Till en början framställs perspektivet i form av studentens ingående studier av skolans värdegrund, i vilken jämställdhet är en central aspekt. Jämställdhetsperspektivet finns inbäddat i ämneslärarprogrammets givna innehåll t ex i delkurserna *Förskola, skola och läraryrke på vetenskaplig grund och verksamhetsförlagd utbildning I, Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* och *Specialpedagogik*. I den första delkursen belyses jämställdhetsfrågor i samband med att värdegrunden introduceras, dels i flera föreläsningar och dels vid ett seminarium. Studenterna diskuterar och problematiserar skolan ur ett samhällsperspektiv för att få kunskap om att jämställdhet inte är ett specifikt innehåll, utan snarare att förstå skolans betydelse i samhället. Perspektivet framkommer i andra fall inom ramen för specifika ämnes- och ämnesdidaktiska studier där frågor kring jämställdhet förväntas bli relaterade till olika ämnens selektiva traditioner. Jämställdhetsperspektivet har, jämfört med studentperspektiv, arbetsliv och samverkan, en viktig innehållslig dimension.

I *Samhällskunskap i teori och praktik I* (Sh 1-30 hp) möter studenten jämställdhetsproblematiken i fältstudieuppgiften där de undersöker hur lärare arbetar med elevernas identitetsutveckling, med utgångspunkt i begreppen klass, genus och etnicitet. Innehållet knyter an till kursens sociologiska översiktscurs och är ett sätt att sammanfoga ämnesteorin med ämnesdidaktik. Som utgångspunkt för uppgiften har studenten ämnesteoretiskt innehåll samt en text om mångfald och identitet. Efter genomgången kurs ska studenten bland annat kunna redogöra för "svenska sociologiska förhållanden, sociala strukturer och levnadsvillkor" samt för "kulturgeografiska och demografiska förhållanden" områden inom vilka jämställdhetsaspekter spelar en väsentlig roll. I *Samhällskunskap 31-60 hp* finns jämställdhet i undervisningen som ett specifikt innehåll i kursplanen och studenten förutsätts genom reflektiva övningar integrera jämställdhet i undervisningen som ett innehåll och studenten ska också leda undervisning i jämställdhet. I dessa metodiska inslag leder studenterna varandra i olika former av värderingsövningar och i diskussioner om kontroversiella ämnen, bland annat diskuteras vad ett "demokratiskt förhållningssätt innebär och hur ett sådant kan anläggas med utgångspunkt i skolans värdegrund".

Genom självvärderingen har vi kunnat konstatera att jämställdhetsperspektivet genomsyrar samtliga ämneskurser, men har extra fokus i delkurser som *Samhällskunskap i teori och praktik I-IV* (1-120 hp), *Sociologisk översiktscurs* (nivå 1-30 hp) och *Lag och rätt* (nivå 31-60 hp). Avseende övergripande jämställdhetsarbete ansvarar kursansvarig för att beakta perspektivet vid granskning av kurslitteraturen samt vid kursplanering, kursuppföljning och revidering av kursplan. Från höstterminen 2018 gäller att förnamn ska skrivas ut i litteraturförteckningen vid revidering och skrivande av ny kursplan. Detta var tidigare en rekommendation som följdes i de flesta kursplanerna. Vi har dock inget underlag som talar vare sig för eller emot att detta har någon reell påverkan på kursplanen eller kursens genomförande. För att fortsatt arbeta för ökad jämställdhet har utbildningsledargruppen beslutat om att jämställdhetsperspektivet ska införas som specifikt frågeområde i programutvärderingarna och även i mallen för löpande kursvärderingar (med start ht 18). På så vis avser vi att skapa förutsättningar till att

systematiskt beakta perspektivet på både kurs- och programnivå.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Vad gäller jämställdhetsperspektivet har HLK valt att inte göra inriktningsspecifika lösningar.

Specifikt för gymnasieskolan

Avseende *Samhällskunskap för ämneslärare 61-90 hp* är det främst i delkursen *Utvecklingsstudier: globala perspektiv och lokal försörjning (7,5 hp)* som genus skrivs fram som ett centralt innehåll. Frågor som berörs är: Vad är genus, vad är jämställdhet, vilka samband finns mellan jämställdhet och (hållbar) utveckling och mellan jämställdhet och fattigdom, hur har synen på kvinnor och jämställdhet utvecklats i ett historiskt perspektiv såväl i teorin som i praktiken kring utveckling? Vad innebär en genusanalys och hur påverkas den av synen på kvinnor och jämställdhet? Bland annat ska studenterna efter genomgången kurs kunna "redogöra för och diskutera utvecklingsteorier, centrala begrepp som hållbar utveckling, globalisering, genus, fattigdom och livelihoods, samt om hur dessa kan bidra till förståelse av centrala utvecklingsproblem". Delkursen examineras i form av en skriftlig enskild uppgift som även presenteras muntligt vilket innebär att studenten tränas i att hantera frågeställningarna i såväl skriftlig form som i dialog och diskussion med andra studenter.

I delkursen *Samhällskunskap i teori och praktik IV (Sh 91-120 hp)* finns ett innehållsligt fokus kring kontroversiella frågor i samhällskunskapsundervisningen, som i och för sig finns i övriga kurser men här fokuseras på i särskild omfattning. I kursen behandlas det internationella forskningsfältet, "Controversial Issues Education" som handlar om hur individer uppfattar och värderar olika fenomen som klass, kön och religion utifrån kulturell tillhörighet i samhället och i klassrummet. Jämställdhetsbegreppet är därför naturligt att lyfta fram under delkursen både från lärar- och studenthåll. Eftersom innehållet innebär att studenten ska reflektera över värderingsfrågor är examinationerna utformade så att deras hållning i dessa frågor kan bedömas vilket görs genom seminarium och individuella inlämningsuppgifter.

Utvecklingsområden

Lärosätet har upphandlat ett system för digital tentamen som har testats under våren 2018 och kommer att vara fullt implementerat från hösten 2018. Systemet möjliggör att på ett användarvänligt sätt avidentifiera skrivna examinationer, vilket ytterligare förbättrar möjligheten att säkerställa en rättssäker bedömning och examination. Ämneslärarutbildningen omfattar emellertid en rad olika examinationsformer, inbegripet exempelvis gruppredovisningar och seminarier, vilka självfallet är svåra att avidentifiera. Därför bör utbildningsledningen och lärare framgent pröva modeller för ökad rättssäker examination med hänseende till perspektiv på jämställdhet.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Ämneslärarutbildningen i samhällskunskap är en komplex utbildning. För det första förväntas den som professionsutbildning vila på både vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet med bas i ett professionsinriktat perspektiv och i nära relation till den faktiska yrkesverksamheten. För det andra ska ämneslärarstudenten bedriva tvärvetenskapliga studier utifrån en rad olika ämnestraditioner. Därmed föreligger risk att ämneslärarutbildningen upplevs som fragmentiserad med bristande koherens och progression. I detta sammanhang menar vi att den samlade organisatoriska enhet som HLK innebär blir en styrka i utbildningens utformning och genomförande, såväl som i det systematiska kvalitetsarbetet.

Resultat från kursvärderingar, programutvärderingar och diskussioner med kursutvecklare analyseras i såväl kursarbetslag som i de regelbundna programkonferenser som genomförs två gånger per termin. Genomförd kurs följs upp och utvärderas senast tre veckor efter kursens avslut och kursarbetslagen bearbetar och problematiserar kursvärderingsanalysen. Föreslagna åtgärder gällande innehåll, utformning, genomförande och examination ska ligga till grund för kursplanerevision, eventuellt förändrad bemanning, och påverka den praktiska utformningen av kursen. Genomförda förändringar meddelas vid kursstart nästa gång kursen ges samt via digital lärandeplattform. För detta arbete ansvarar primärt kursansvarig, examinator och programansvarig. Att vara kursansvarig innebär ett huvudansvar för planering, genomförande och avrapportering efter kursens slut. Kursansvarig ansvarar för att kursplanen och andra styrdokument för undervisning och examination vid HJ följs. En samlad beskrivning av kursansvaret före, under och efter kursen finns i handläggningsordningen kallad "Guide för kursansvarig". En motsvarande guide för examinator beskriver dennes huvudansvar för att kursens mål examineras och bedöms på ett adekvat sätt. Examinator ansvarar även för att rapportera studieresultat till utbildningsadministrationen. Den som utsetts till examinator för en kurs, eller för moment i kurs, ansvarar för examination till dess att ny examinator formellt utsetts.

Under 2016 genomlystes lärarutbildningen av en intern projektgrupp som vid årsskiftet 2016/2017 rapporterade om ett antal utvecklingsområden. Exempelvis angavs att det finns ett behov av en programansvarig för varje läraryrkeprogram med primärt syfte att utveckla och stärka kvalitetsarbetet och därför tillsattes tre programansvariga i januari 2017 varav en för ämneslärarprogrammet. Programansvar innebär bland annat att komplettera och stödja utbildningsledning, initiera och genomföra förbättringsåtgärder inom programmet, leda programkonferenser, samverka med avdelningschefer kring bemanning av kurser samt ta fram nya och revidera befintliga kursplaner. Vid större revideringar eller framtagandet av ny kurs sker en granskning av HLK:s utbildningsråd innan utbildningschef fastställer kursplanen.

Ett tidigare övergripande programråd för lärarutbildningen med externa representanter från relevanta verksamhetsområden (skolchef, kommunal utvecklingsledare) och studentrepresentanter ersattes 2017 av tre programspecifika råd med större fokus på yrkesprofessionen. Ett grundläggande syfte är att möta upp kvalitetskrav på de enskilda lärarutbildningsprogrammen och öka samverkan med omgivande samhälle. I

programrådet för ämneslärare ingår företrädare för utbildningsledning, lärare, studenter och externa intressenter, exempelvis rektor, utvecklingsledare och skolchefer. Programrådet för ämneslärarutbildningen träffas två gånger per termin.

Det systematiska kvalitetsarbetet på kursnivå bedöms ha fungerat väl, och från och med hösten 2018 genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete på programnivå, Quality Report (QR) och Quality Improvement Plan (QIP). Det har också under 2017 initierats uppföljningssamtal, i vilka programansvariga samtalar med kursansvarig för respektive kurs om inlämnad kursdokumentation, förslag till revidering av kursplan, bemanning, fördelning av kursresurs samt eventuella särskilda omständigheter inför nästa kurstillfälle.

HLK: s ämneslärarutbildning genomförs i en matrisorganisation, där utbildningsledare beställer kursverksamhet av de tre avdelningar som ansvarar för bemanning, kompetensutveckling och lärarnas arbetsmiljö. Utifrån det dagliga arbetet ser vi behov av förbättrad samverkan mellan parterna i organisationen för att beställningar och leveranser i ökad utsträckning ska kommuniceras på ett sådant sätt att alla involverade ges goda förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag.

Studietid

Det vid kursstart presenterade schemat och studieguide förtydligar och fördjupar kursplanens innehåll. Schema för kurserna synliggör olika undervisningsformer och tydliggör bestämd tid för självstudier i flertalet kurser. Studenten erbjuds tre examinationstillfällen för varje examinationsmoment i alla kurser. Lärosätets bestämmelser och riktlinjer anger även att "en student som inte har blivit godkänd på ett eller flera examinerande moment har möjlighet att åter examineras på dessa moment först i samband med nästa examinationstillfälle för momentet".

Samtliga kurser har specifika förkunskapskrav. Inför varje termin genomför studieadministration en översyn av alla studenters inrapporterade resultat och studenter som inte har uppnått förkunskapskraven för uppflyttning kontaktas av studievägledaren för ett personligt samtal. I samtalet upprättas en individuell studieplan vilken diskuteras med utbildningsledare/programansvarig före beslut fattas. Studievägledaren är även behjälplig om studenten har studierelaterade frågor exempelvis studieuppehåll, tillgodoräknande eller studieval. Dessutom har studievägledaren kontinuerliga möten med utbildningsledare/programansvarig angående enskilda studenters prestationer vilket kan bidra till en förbättrad studiesituation för studenten.

Ämneslärarutbildningens befintliga utformning bygger på kurser som i de flesta fall innefattar ett antal examinationsmoment till vilka den sammantagna kurspoängen är uppdelad. Denna princip bidrar till det systematiska säkerställandet att samtliga examinerande kursmoment dokumenteras på ett rättssäkert sätt. Ur studentsynpunkt innebär strukturen att en individ kan bli godkänd på del av kurs och vid nästa kurstillfälle erbjudas möjligheter till ytterligare examinationer av kvarvarande examinationsmoment.

Utvecklingsområden

Utbildningsledningen förordar kursplanerevideringar i riktning mot färre och mer samlade examinationsmoment. Vi bedömer dock att betydande arbete kvarstår då det är en kulturförändring som kräver systematiskt arbete över tid. Diskussion pågår om längre/större kurser kan utgöra fördel i utbildningens utformning och genomförande, i pedagogisk mening såväl som i administrativa avseenden. Nuvarande programstruktur för ämneslärarutbildningen bygger till största del på delkurser om vardera 7,5 hp i UVK. För studenterna innebär denna struktur relativt många kursstarter med nya kursplaner, studieguides och kursvärderingar i kombination med ofta skiftande läroplaner och scheman. Vi bedömer att en successiv övergång till mer vidsträckt kurser (15 hp) skulle kunna skapa bättre förutsättningar för lärare att utforma utbildningen på basis av längre progressionslinjer och förstärkt koherens genom sammanvävning av innehåll.

Studentperspektiv

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Studenterna på HLK har ett obligatoriskt kårmedlemskap i studentorganisationen på Högskolan för lärande och kommunikation (LOK). Studentorganisationen ansvarar för att varje program och var årskull har representanter som blir en röst för resten av gruppen, så kallade kursutvecklare. Utöver aktivt deltagande i eget program finns studentorganisationen representerade i lärosätets stiftelsestyrelse, disciplinnämnd, utbildningsråd, programråd och utbildningschefsråd.

Kursvärderingar och programvärderingar är viktiga verktyg i arbetet med att utveckla utbildningens utformning och genomförande. Efter varje avslutad kurs uppmanas studenten att besvara en digital och anonym utvärderingsenkät som innehåller dels övergripande frågor avseende hur studenten uppfattar helhetsintrycket av kursen i relation till kursmålen och kursens relevans för den professionella utvecklingen. Detta följs upp med preciserade frågor om kursens innehåll, litteratur och arbetsformer har underlättat studierna för att uppnå lärandemålen. Enkäten innehåller även ett fritextsvar på frågan om vad som kan förbättras i kursen. Utformningen följer en given mall med standardiserade frågor vilket skapar förutsättningar för systematisk uppföljning på kursnivå såväl som på programnivå. Kursvärderingen sammanställs och kommenteras av kursansvarig lärare och, om möjligt, kursutvecklare. Kursvärderingen återkopplas till studenterna genom publicering på lärplattformen och till utbildningsledning tillsammans med övrig kursdokumentation. Kursvärderingen ligger till grund för lärarnas planering av kommande kurstillfälle och den följs även upp i samtal mellan programansvarig och kursansvarig.

Systemet med kursutvecklare är ett gemensamt initiativ från LOK och utbildningsavdelningen och innebär att två studenter per kursgrupp är kursutvecklare i en termin och bistår kursansvarig med tolkning av kursvärderingens utfall och kursutveckling. Det är ett bra system som skapar nära samarbete, snabbare beslutsgång och uppskattas av lärarna och ledningen. Studenternas synpunkter och förbättringsförslag är ett väsentligt bidrag till det systematiska kvalitetsarbetet på kursnivå.

För varje kohort som tar examen genomförs en programutvärdering, genom vilken programmets innehåll och upplägg utvärderas i kombination med värdering av kurser i förhållande till akademiska studier och kommande yrkesutövning. Sammanfattningsvis anser vi att studenten har god möjlighet att påverka utbildningens innehåll och genomförande. Det råder ett bra arbetsklimat i undervisningen och mötet med studenten genomsyras av ett gemensamt intresse att skapa en bra utbildning och höja professionen.

Även i ett studentperspektiv ser vi fördelar med ett mindre lärosäte där studenten enkelt kan komma i kontakt med lärare, utbildningsledning och administration. Organisationen skapar även förutsättningar för komplexa helhetsgrepp som kan behöva tas vid enskilda studentärenden. Närheten, spontana möten och samtal har bidragit till ett klimat där studentens röst och åsikter kommer oss till del och blir viktiga i vårt utvecklingsarbete av programmet.

Att alla studenter har tillgänglighet till undervisning/undervisningsunderlag är av stor vikt för programmet. Student med funktionsnedsättning har möjlighet till särskilda pedagogiska stödåtgärder i form av exempelvis längre tid vid salstentamina eller vid skriftliga inlämningar samt utskrivet föreläsningssunderlag. En annan åtgärd är att lärarna alltid ska använda mikrofon i föreläsningssal och upprepa ställda muntliga frågor för hela studentgruppen.

Utvecklingsområden

Det är en utmaning att få studenterna att delta i kurs- och programutvärderingar då dessa endast erbjuds digitalt. Svarsfrekvensen i kursvärderingar varierar och deltagande i programutvärderingar är relativt lågt (knappt 20 %). En lösning är att i högre grad schemalägga kurs- och programutvärderingar. LOK har även uttryckt svårigheter att rekrytera studenter till olika uppdrag vilket är deras ansvar. Därför behöver vi framöver diskutera hur utbildningen i ökad utsträckning kan stödja LOK. Ett första steg att förstärka studenternas inflytande är att HLK under hösten 2018 initierade regelbundna uppföljande och framåtblickande samtal med studentföreningens ordförande, VD och utbildningschef.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Det är av stor vikt att ämneslärarutbildningen har samhälls- och verksamhetsnära relevans. Att organisera en utbildning som både förbereder studenten för att möta ett föränderligt arbetsliv, och som svarar mot de behov som huvudmän har, och kommer att ha, är komplext. Den verksamhetsförlagda utbildningens organisering och genomförande är kanske det inslag som tydligast visar på detta, men även innehåll i de kurser som är högskoleförlagda präglas av denna komplexitet.

VFU-organisation

HLK: s uppbyggda VFU-organisation samverkar kontinuerligt med det omgivande samhället och här framträder professionsinriktningen tydligt. Långsiktiga avtal med tjugo kommuner, handledarutbildning på grund och avancerad nivå, handledarkonferenser inför varje VFU-period, samt besök av HLK-lärare på VFU-platser i samtliga VFU-perioder skapar förutsättningar för en regelbunden och tät samverkan med det omgivande samhället. Samverkan kring VFU: n skapar kontinuerligt formella såväl som informella plattformar för återkoppling, inte minst vid återkommande handledarträffar.

Lärosätet har hög flexibilitet och en möjlighet att snabbt möta förändringar i samhälle och arbetsliv. Statistik visar på studentrekrytering i huvudsak är regionalt förankrad. Därför samverkar vi också i hög utsträckning regionalt, främst med kommuner i Jönköpings län och i kranskommunerna i exempelvis Västra Götalandsregionen. Samverkan underlättar vår möjlighet att knyta och upprätthålla band med våra samarbetspartners inom VFU och förväntade avnämare. Vi bedömer att samverkan också har betydelse för studentens utbildningstid. Exempelvis har VFU-organisationen och kommunala VFU-samordnare sedan 2016 årligen anordnat en professionsdag i syfte att stärka samverkan mellan lärarutbildningen, skolhuvudman och yrkesverksamma lärare. Dagen riktar sig huvudsakligen till studenter men ger även lärarna viktig information från verksamheten. Formen är seminarier där särskilda förskole- och skolverksamheter informerar om sitt arbete. Tyvärr var studentdeltagandet lågt 2017 och professionsdagen ställdes in 2018.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Vi arbetar för att ämneslärarutbildningen till utformning och genomförande ska vara arrangerat på bästa möjliga sätt för studenters beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Detta är en utmaning då lärare och utbildningsledning måste vara lyhörda för samtidens förändringar i arbetslivet samtidigt som gällande regelverk och statliga beställningar måste tillgodoses. Svårigheter att vidta åtgärder för anpassningar gentemot förändringar i arbetslivet kan bero på organisatoriska förutsättningar, men även på examensordningens inramning av utbildningen. Ett exempel är de senaste årens ökade behov av och

förväntningar på lärares kompetens är att kunna möta nyanlända elever. De omfattande förändringar som yrkesutövningen idag innebär har medfört olika kompetensutvecklingsinsatser (från Skolverket) för yrkesverksamma lärare rörande mottagning av nyanlända elever, hur lärare kan arbeta med språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen och hur processer för interkulturell kommunikation kan läggas till grund för det didaktiska arbetet. Med en lärarutbildning från 2011 finns i examensordningen inga målbeskrivningar som explicit uttrycker kompetens avseende nyanlända elevers lärande, interkulturell pedagogik eller mångkultur. För att möta det förändrade arbetslivets behov försöker vi integrera förändrade kunskapsbehov inom ramen för föreliggande examensordning och med vissa möjligheter till reviderad utbildningsstruktur. Ett annat aktuellt exempel är förändrade förväntningar på ökad digitalisering med god media- och informationskompetens bland lärare. Därför har vi under 2018 genomfört en satsning på ett digitalt lärarlaboratorium som i huvudsak innebär att HLK uppgraderat sin utrustning för lärares och studenters utvecklade möjligheter att arbeta med digitala verktyg.

Det är en utmaning att utforma ämneslärarprogrammet så att studenten ges praktiktäna kunskaper och färdigheter som skolväsendet och arbetsgivare för närvarande efterfrågar i kombination med att ge redskap för kontinuerlig professionsutveckling. Exempelvis är det väsentligt att studenten studerar gällande styrdokument som läraren förväntas realisera i sin yrkesutövning samtidigt måste studenten utveckla förståelse av styrdokumentens natur, hur skolväsendet regleras och reformeras. I annat fall föreligger risk att studenten blir svagt rustad för de ständiga förändringar som påverkar skolans kontextuella inramning, arbetslivets faktiska villkor och arbetsgivarens förväntningar. Arbetslivets ökade förväntningar på lärares förmåga att bedriva systematiskt utvärderings- och utvecklingsarbete beaktas alltmer i utbildningen. Ett annat exempel är att programmets hållbarhetsbegrepp tidigare alltför ensidigt varit förknippat med den ekologiska dimensionen, men med en förändrad kursstruktur behandlas i högre grad social hållbarhet relaterad till läraryrket i ett föränderligt samhälle. Åtgärder som de nämnda anser vi visar på en beredskap för kursförändringar när förändringar så påkallar.

Programråd

Vid lärosätet har tidigare funnits ett programråd för lärarutbildningen i sin helhet, i vilket företrädare för arbetslivet ingått. Under hösten 2017 togs dock beslutet om att inrätta programspecifika råd, vilka ger studenterna ett direkt möte med arbetslivet och rådet ska:

- utveckla och driva frågor som berör programmets relevans för samhälle och yrkesliv nationellt och internationellt,
- fortlöpande följa arbete med kurs- och programvärderingar samt föreslå åtgärder som dessa kan föranleda samt
- fortlöpande följa arbetet med alumnundersökningar samt föreslå åtgärder som dessa kan föranleda.

I programmet ingår nio ledamöter inklusive en ordförande. Av de ordinarie ledamöterna ska tre vara externa, tre studenter, två lärare med undervisning i programmet samt programansvarig för programmet. De externa ledamöterna utses av programansvarig med hänseende till varierade funktioner i arbetslivet, regional spridning och i beaktande av kön. Lärarna utses av kollegerna och ska vara verksamma i programmet. Studenterna väljs i sin tur av studentorganisationen.

Alumnverksamhet

Regelbundna träffar med VFU-handledare ger en koppling till alumner som kan bidra med värdefull återkoppling till utbildningen. Alumnverksamhet inom lärarutbildningen har generellt sett varit tämligen utvecklad. Verksamheten förekommer i några av programmets kurser men utan systematik och progression. Vår ambition, uttryckt i HLK:s strategiska plan, är att under perioden 2018-2022 etablera och utveckla alumnverksamhet som utgår från varje programs olika karaktär och förutsättningar.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan

Avseende arbetsliv och samverkan har HLK valt att inte göra inriktningsspecifika lösningar på annat sätt än att studenter erbjuds för inriktningen relevant VFU.